

Căile de atac extraordinare

✓ *Ce trebuie să știți despre căile de atac extraordinare:*

- Acestea vă dau posibilitatea să îndreptați anumite greșeli din hotărârile judecătorești definitive, numai în cazurile și pentru motivele expres prevăzute de lege.

2.1 Contestația în anulare

- Legea stabilește expres cazurile în care puteți ataca o hotărâre judecătorească definitivă pe calea contestației în anulare și vă limitează, practic, la patru cazuri, dintre care le puteți invoca numai împotriva hotărârii instanței de recurs.

✓ *Care sunt motivele pentru care puteți folosi contestația în anulare*

- Puteți folosi contestația în anulare, în cazul în care nu ați fost legal citat pentru termenul la care s-a judecat recursul dumneavoastră de către instanța de recurs. Este evident că puteți invoca acest motiv, în primul rând când nu ați fost legal citat, dar și ori de câte ori citarea prezintă un viciu de procedură (indicarea greșită a numelui sau a calității, a adresei sau a datei judecării, etc.). Pentru acest motiv contestația în anulare o puteți face doar împotriva hotărârii instanței de recurs. Dacă viciul de procedură s-a comis la prima instanță sau la instanța de apel, puteți invoca acest motiv numai prin căile ordinare de atac, respectiv apelul și recursul.

- Mai puteți face contestație în anulare, dacă la termenul la care s-a judecat recursul dumneavoastră de către instanța de recurs, ați fost în imposibilitate de a vă prezenta și de a încunoștința instanța despre această împiedicare. Legea nu precizează situațiile care pot constitui motive de împiedicare, dar acestea trebuie să fie obiective și de neînvins. Este de reținut că există o dublă condiționare: să fi fost împiedicat să vă prezentați și să fi fost în imposibilitate să aduceți la cunoștința instanței acest fapt. Și acest motiv poate fi invocat doar cu privire la hotărârile instanței de recurs.

- Al treilea motiv pentru care puteți face contestație în anulare este acela când instanța de recurs nu a observat că există o cauză pentru care trebuia să dispună încetarea procesului penal: lipsa sau retragerea plângerii prealabile a părții vătămate; amnistia, prescripția și decesul făptuitorului; înlocuirea răspunderii penale. Aceste cauze pot constitui motiv de contestație doar împotriva hotărârii instanței de recurs și doar dacă în dosar existau probe care să dovedească existența lor.

- Al patrulea și ultimul motiv pentru care puteți face contestație în anulare, este cazul când împotriva dumneavoastră s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă. Acest caz de contestație nu se referă numai la hotărârile instanței de recurs, ci la orice hotărâri definitive, deci și la cele pronunțate de prima instanță, dar care nu au fost atacate cu apel, precum și la cele pronunțate de instanța de apel, dar nu au fost atacate cu recurs.

✓ *Cine poate face contestație în anulare*

- Această cale de atac extraordinară o puteți folosi, indiferent că ați fost inculpat, parte vătămată, parte civilă, ori parte responsabilă civilmente. Pentru motivele trei și patru poate face contestație și procurorul.

✓ *Termenul în care puteți face contestația în anulare*

- Dacă sunteți persoana față de care s-a pronunțat hotărârea de condamnare, puteți face contestație cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării pedepsei. În cazul în care în proces ați avut calitatea de parte vătămată, parte civilă, sau parte responsabilă civilmente, puteți face contestație în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii a cărei anulare o cereți. Pentru ultimul caz de contestație, aceasta poate fi făcută oricând.

✓ *Care este instanța la care vă depuneți contestația în anulare*

- Pentru primele trei cazuri de contestație veți depune cererea la instanța de recurs, iar pentru ultimul caz, la instanța care a pronunțat ultima hotărâre definitivă.

✓ *Cuprinsul contestației*

- Legea nu prevede nici o formalitate pentru întocmirea contestației. Este indicat ca în aceasta să cuprindeți cel puțin următoarele date: numele și adresa, hotărârea contestată, motivul de contestație și semnătura.

✓ *Căile de atac pe care le puteți exercita împotriva hotărârii pronunțate în contestație*

- Sentința dată în contestație, o puteți ataca pe calea apelului, iar decizia dată în apel, pe calea recursului.

2.2 Revizuirea

- Puteți solicita revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive, atât cu privire la latura penală cât și cu privire la latura civilă. De asemenea, pot fi supuse revizuirii hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Dacă hotărârea privește mai multe infracțiuni sau mai multe persoane, se poate cere pentru toată hotărârea, în ansamblul ei, sau numai pentru unele fapte sau numai pentru unii făptuitori.

- Și în cazul acestei căi extraordinare de atac, legea stabilește limitativ situațiile în care o puteți promova.

✓ *Care sunt cazurile în care puteți cere revizuirea unei hotărâri penale definitive*

a. Când ați descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la data soluționării cauzei. Pentru acest motiv puteți cere revizuirea unei hotărâri definitive, numai dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi, dovediți că s-a greșit când s-a dispus achitarea ori condamnarea făptuitorului, sau că în mod greșit instanța a hotărât încetarea procesului penal. Nu se poate, așadar, promova o revizuire prin care să se urmărească agravarea sau ușurarea situației condamnatului, schimbarea încadrării juridice etc.

b. Dacă un martor, expert sau interpret a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire o cereți. Comiterea infracțiunii de mărturie mincinoasă o puteți invoca numai dacă aceasta a fost constatată prin hotărâre judecătorească definitivă sau prin ordonanța procurorului prin care s-a rezolvat fondul cauzei.

c. Dacă un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire o cereți, a fost declarat fals. Și în acest caz, săvârșirea infracțiunii de fals o puteți invoca numai dacă a fost constatată prin hotărâre judecătorească definitivă sau prin ordonanța procurorului prin care s-a soluționat pe fond cauza.

d. Când un membru al completului de judecată, procurorul sau persoana care a efectuat acte de cercetare penală au comis o infracțiune în legătură cu cauza pentru care cereți revizuirea. Dovada existenței acestui caz de revizuire trebuie să o faceți tot cu o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare a acestora pentru infracțiunea respectivă sau cu ordonanța procurorului prin care s-a reținut comiterea faptei și vinovăția procurorului sau a persoanei care a efectuat acte de cercetare penală. Spre deosebire de punctul **a**, la punctele **b**, **c**, și **d**, puteți cere revizuirea dacă motivele invocate au determinat pronunțarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice sub oricare aspect, deci nu numai când vizează achitarea, condamnarea sau încetarea procesului penal.

e. Când două sau mai multe hotărâri judecătorești penale definitive nu se pot concilia.

✓ *Cine poate solicita revizuirea*

- Legea prevede că oricare parte din proces poate solicita revizuirea, dar numai în limitele calității sale procesuale. Așadar, inculpatul va putea ataca ambele laturi ale procesului, penală și civilă, partea civilă, numai latura civilă, iar partea vătămată, numai latura penală.

- Soțul și rudele apropiate condamnatului pot cere revizuirea, chiar și după moartea acestuia (deci și în timpul vieții acestuia). Procurorul poate cere revizuirea din oficiu.

✓ *Termenul în care puteți solicita revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive*

- În favoarea condamnatului revizuirea se poate cere oricând, chiar după executarea pedepsei sau după moartea acestuia.

- În defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal, puteți solicita revizuirea în termen de un an, pe care îl calculați astfel:

- în cazul de revizuire menționat la punctul **a**, precum și în cele de la punctele **b**, **c** și **d**, când situațiile respective nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când ați cunoscut faptele;

- în cazurile de la punctele **b**, **c**, **d**, **e**, constatate prin hotărâre judecătorească definitivă, de la data când ați luat cunoștință de hotărâre.

✓ *Cererea de revizuire*

- Cererea o faceți în scris și trebuie să menționați numele și adresa, hotărârea atacată, cu arătarea motivelor pe care o întemeiați și a dovezilor existente.

- Legea stabilește că cererea se depune la instanța care a judecat cauza în primă instanță.

✓ *Cum se soluționează cererea de revizuire*

- Mai întâi, procurorul efectuează, dacă este necesar, acte de cercetare în legătură cu motivele invocate de dumneavoastră, dar și cu privire la celelalte motive de revizuire prevăzute de lege, pe care nu le-ați invocat în cerere, dar pe care trebuie să le examineze din oficiu.

- Procurorul trebuie să efectueze cercetările în termen de 2 luni de la data când vi s-a înregistrat cererea la parchet.

- La finalizarea cercetărilor, procurorul trimite întregul material, împreună cu concluziile sale, instanței competente, unde se fixează termen de judecată și se dispune citarea părților interesate. Persoana în favoarea sau defavoarea căreia s-a cerut revizuirea, i se aduce la cunoștință termenul, i se va asigura un apărător din oficiu și

va fi adusă în mod obligatoriu la termen în fața instanței, dacă această află în stare de arest, chiar într-o altă cauză.

✓ *Soluțiile pe care le poate da instanța*

- Respingerea cererii de revizuire, când cererea nu este întemeiată.

- Admite cererea de revizuire când este întemeiată și rejudecă cauza. În urma rejudecării, instanța pronunță o nouă hotărâre, sau poate ajunge la concluzia că cererea de revizuire este neîntemeiată și o respinge.

- Dacă instanța admite cererea de revizuire și anulează hotărârea anterioară de condamnare, aceasta va trebui să dispună restituirea amenzii și cheltuielilor judiciare plătite, iar pentru cei condamnați la pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă, restituirea cotei făcute venit la bugetul de stat și calcularea ca vechime și continuitate în muncă a duratei pedepsei executate.

- Dacă nu sunteți de acord cu soluția dată prin hotărârea de revizuire, împotriva acesteia puteți folosi aceleași căi de atac pe care le-ați folosit, sau le puteți folosi și împotriva hotărârii a cărei revizuire ați solicitat-o.